

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 8Ndz/4/2015                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 5014200088                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 12.10.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | CSc., JUDr. Eva Babiaková      |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:5014200088.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: S. D., bytom J. K. XX, K., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, v konaní o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/27/2014-26 zo dňa 27. marca 2014, o námietke navrhovateľa na zaujatosť sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Věry Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9So/72/2014, jednohlasne, takto

### rozhodol:

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Viera Nevedelová a JUDr. Ľubica Filová nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9So/72/2014.

### Odôvodnenie

V odvolaní zo dňa 10. mája 2014, ktoré navrhovateľ podal proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/27/2014-26 zo dňa 27. marca 2014, zároveň uplatnil námietku zaujatosti proti JUDr. Věre Nevedelovej, predsedníčke odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a JUDr. Ľubici Filovej a JUDr. Márii Usačevovej, členkám senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a žiadal o ich vylúčenie z konania vedeného pod sp. zn. 9So/72/2014, keďže bol názoru, že tieto „...vo vydanom rozsudku sp. zn. 9So/138/2011 zo dňa 22. augusta 2012 zneužili svoje postavenie tým, že nerešpektovali medzinárodný Dohovor č. 128 (nemožnosť uplatnenia článku 33 ods. 2), článok 144 ods. 1 a článok 145 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Takéto konanie zo strany uvedených sudkýň sa nedá považovať za nezaujaté (tak ako to má na mysli ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.), ale za úmyselné nerešpektovanie ústavy SR, medzinárodného dohovoru a príslušných ustanovení zákona č. 100/1988 Zb.“

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Viera Nevedelová a JUDr. Ľubica Filová sa k vznesenej námietke navrhovateľa zhodne vyjadrili tak, že vo veci vedenej pod sp. zn. 9So/72/2014 sa necítia byť zaujaté, navrhovateľa osobne nepoznajú a nemajú žiaden záujem na výsledku veci. Uviedli, že z námietky navrhovateľa vyplýva, že tento nie je spokojný s predchádzajúcim rozhodnutím senátu 9S v

jeho dôchodkovej veci a smeruje len proti postupu senátu ako zákonného sudcu v predchádzajúcom súdnom konaní, avšak neuviedol žiadne námietky, čo do prípadného vzťahu sudkyň k veci samej, resp. k účastníkom konania a ich zástupcom.

Sudkyňa JUDr. Mária Usačevová sa s účinnosťou od 01. apríla 2015 vzdala funkcie sudkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s Rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 (Čl. IV ods. 1 Všeobecnej časti) ako aj v súlade s § 15 ods. 1 veta prvá, druhá a tretia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v inom senáte, ako senát, ktorého členkami sú JUDr. Viera Nevedelová a JUDr. Ľubica Filová, bol oprávnený posúdiť dôvodnosť ich vylúčenia z ďalšieho konania a rozhodovania vo veci a dospel k záveru, že navrhovateľom označené skutočnosti ich vylúčenie neodôvodňujú.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 OSP konštruje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti.

Sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

Ako je už spomenuté vyššie, sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti. Uplatnená námietka zaujatosti, alebo žiadosť o vylúčenie zo strany sudcu, pre pomer sudcu k veci, musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 76/1999, z 20. júla 1999.)

Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť

sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t. j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

Za objektívne pritom nemožno považovať ani to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

I keď zákon v § 14 ods. 1 OSP spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 OSP predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Takýto vzťah k veci, k účastníkom ani k ich zástupcom u JUDr. Viery Nevedelovej, predsedníčky odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a JUDr. Ľubici Filovej, členky senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 9So/72/2014, zistený nebol.

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 OSP).

Citované zákonné ustanovenie § 14 ods. 3 OSP výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívny pohľad účastníka, ktorý je motivovaný spravidla tým, či súd alebo sudca koná respektíve konal podľa jeho predstáv. Žalobca v námietke zaujatosti voči sudkyňiam JUDr. Viere Nevedelovej a JUDr. Ľubici Filovej okrem jeho nespokojnosti s ich rozhodovaním žiadne iné relevantné námietky neuviedol a neuviedol ani žiadne

okolnosti, ktoré by mohli viesť k záveru o ich pomere k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom, a teda k záveru o ich zaujatosti. V námietke zaujatosti nie sú uvedené nijaké právne relevantné dôvody, pre ktoré by sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Viera Nevedelová a JUDr. Ľubica Filová mali, resp. mohli byť vylúčené z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nepovažoval dôvody, ktoré uvádzal navrhovateľ vo svojom podaní z 10. mája 2014 ako dôvody pre vylúčenie sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej z prejednávania a rozhodovania vo veci za také, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súlade s § 16 ods. 1 veta štvrtá OSP, nevylúčil preto JUDr. Vieru Nevedelovú a JUDr. Ľubicu Filovú z konania a rozhodovania o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/27/2014-26 z 27. marca 2014, vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9So/72/2014.

O vylúčení sudkyne JUDr. Márie Usačevovej Najvyšší súd Slovenskej republiky nerozhodoval, nakoľko odo dňa 01. apríla 2015 funkciu sudkyne nevykonáva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.